

**Okresný úrad Poprad
Odbor starostlivosti o životné prostredie
Nábřežie Jána Pavla II. 16
058 44 Poprad**

V Poprade, 20. decembra 2021

Vec

Posudzovanie vplyvov na životné prostredie strategického dokumentu
Zmeny a doplnky územného plánu obce Gánovce č. 6

Týmto ako dotknutá verejnosť žiadame Okresný úrad Poprad, odbor starostlivosti o životné prostredie ako príslušný orgán, aby v zisťovacom konaní podľa zákona č. 24/2006 Z. z. o posudzovaní vplyvov na životné prostredie a o zmene a doplnení niektorých zákonov rozhodol, že strategický dokument "Zmeny a doplnky územného plánu obce Gánovce č. 6" pred jeho schválením sa bude v celom rozsahu posudzovať podľa citovaného zákona a uloží obci aj podmienky, aby toto posudzovanie vplyvov zahrňovalo aj vykonanie hydrogeologického prieskumu a prieskumu geologickej stability a rizika zosuvných pohybov v území označenom KC9 v k.ú. Gánovce a k.ú. Filice.

I.

Okresný úrad Poprad, odbor starostlivosti o životné prostredie, ako príslušný orgán, by mal posudzovanie strategického dokumentu jednoznačne požadovať uplatnením § 4 ods. 3 podľa zákona č. 24/2006 o posudzovaní vplyvov na životné prostredie a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej *zákon o EIA*) a tiež uplatnením § 28 ods. 5 a ods.7 podľa zákona č. 543/2002 Z. z. o ochrane prírody a krajiny v znení neskorších predpisov. V podkladoch, ktoré ŠOP SR vypracovala v roku 2006 ako územnoplánovací podklad k vlastnému územnému plánu, je jasne uvedené, že výstavba v nive Gánovského potoka, v platnom územnom pláne označenej ako KC9, v k.ú. Gánovce a k.ú. Filice je neprípustná, pretože by mohla ohroziť predmet ochrany v lokalite NATURA 2000 SKUEV0139 Gánovské slaniská a tiež sa v dokumente konštatuje, že v území samotnom sú cenné lúčne biotopy a chránené druhy. Z tohto dôvodu v KC9 v platnom územnom pláne z roku 2008 až dodnes sa s možnosťou výstavby IBV alebo iného druhu nepočítalo. Podotýkame, že dolina Gánovského potoka nadväzuje a predstavuje obdobné prostredie ako v NPP Gánovské travertíny, čo je jedna z najvýznamnejších archeologických a paleontologických lokalít na Slovensku (nález odliatku mozgovne neadertálskeho človeka, najstarší železný predmet nájdený v Strednej Európe, atď).

K svojej žiadosti prikladáme stanovisko Správy TANAPu s oz. TANAP/119/2014, v ktorom už v minulosti bolo požadované uplatnenie § 4 ods. 3 podľa zákona o EIA v lokalite KC9 a stanovisko s oz. TANAP/351-001/2018 Správy TANAPu, ktoré bolo vypracované na požiadanie obce Gánovce vo veci prípravy zmien a doplnkov územného plánu. V predmetnom stanovisku sú v podstate argumenty z roku 2006 potvrdené, teda, že v doline Gánovského potoka v krajinnom celku označenom ako KC9 sú zachované biotopy (vrátane biotopu Európskeho významu 6510), bol zaznamenaný výskyt chránených druhov (napr. orol kriklavý), je koridorom migrácie s cennými krajinnými štruktúrami a dokument konštatuje, že výstavba v doline môže negatívne ovplyvniť hydrický režim a predmety ochrany Prírodnej pamiatky Briežky a územia NATURA 2000 SKUEV0139 Gánovské slaniská (obe lokality majú charakter mokrade). V roku 2020 Správa TANAPu toto stanovisko poskytla aj orgánu ochrany prírody, v tom prípade Okresnému úradu Prešov vo veci prípravy zmien a doplnkov územného plánu v Gánovciach.

Máme za to, že pre účely orgánu ochrany prírody a aj orgánu na úseku posudzovania vplyvov tieto dokumenty vypracované odbornou organizáciou ŠOP SR jednoznačne preukazujú, že strategický dokument "Zmeny a doplnky územného plánu obce Gánovce č. 6", v ktorom je navrhovaná rozsiahla výstavba v doline Gánovského potoka v území KC9, predstavuje jednoznačne významný vplyv návrhu strategického dokumentu na územie európskej sústavy chránených území, v tomto prípade SKUEV0139 Gánovské slaniská a teda je povinnosťou orgánu ochrany prírody ako mu ukladá § 28 ods. 5 zákona č. 543/2002 Z. z. o ochrane prírody a krajiny v znení neskorších predpisov zabezpečiť, aby pred schvaľovaním strategického dokumentu "Zmeny a doplnky územného plánu obce Gánovce č. 6" bolo primerané hodnotenie vplyvov na územie európskej sústavy chránených území z hľadiska cieľov jeho ochrany. V tomto prípade sa vyžaduje uskutočnenie hlavne fyzického hydrogeologického prieskumu (sondy, merania, modelovanie), ktorý doposiaľ nikto nevykonal a bez ktorého nie je možné negatívne vplyvy strategického dokumentu na mokradový biotop SKUEV0139 Gánovské slaniská bez dôkladného zmapovania a analýzy hydrického režimu v doline Gánovského potoka v k.ú. Gánovce a v k.ú. Filice vylúčiť.

II.

Okresný úrad Poprad, odbor starostlivosti o životné prostredie, ako príslušný orgán by mal jednoznačne posudzovanie strategického dokumentu požadovať aj uplatnením § 4 ods. 1 podľa zákona o EIA, lebo návrh strategického dokumentu "Zmeny a doplnky územného plánu obce Gánovce č. 6" je nevyhnutné posudzovať podľa zákona o EIA a to menovite v tom, že navrhované zmeny a doplnky územného plánu s najvyššou pravdepodobnosťou majú významný vplyv na životné prostredie a zároveň viaceré z navrhovaných činností sú uvedené v prílohe č. 8 zákona o EIA, ktoré sa považujú za činnosti podliehajúce zisťovaciemu konaniu k posudzovaniu ich vplyvu na životné prostredie a to konkrétne v týchto oblastiach:

9. Infraštruktúra

Projekty rozvoja obcí vrátane

- a) pozemných stavieb alebo ich súborov (komplexov) mimo zastavaného územia od 1 000 m² podlahovej plochy a
- b) statickej dopravy od 100 do 500 stojísk

14. Účelové zariadenia pre šport, rekreáciu a cestovný ruch

Športové a rekreačné areály mimo zastavaného územia od 5 000 m²

Máme za to, že v strategickom dokumente "Zmeny a doplnky územného plánu obce Gánovce č.6", v ktorom je návrh zvýšenia kapacity bývania pre ďalších 660 osôb v obci Gánovce, čo predstavuje potenciál rastu obce o 40-50 % k súčasnému stavu počtu obyvateľov a rozsiahlu urbanizáciu extravilánu v k.ú. Gánovce a v k.ú. Filice, sú podmienky na posudzovanie vplyvov podľa prílohy č. 8 zákona o EIA splnené.

III.

Okrem toho svojou žiadosťou uplatňujeme naše právo na priaznivé životné prostredie podľa článku 44 Ústavy Slovenskej republiky a právo občanov dôsledne poznať možné vplyvy na životné prostredie pred schválením strategického dokumentu "Zmeny a doplnky územného plánu obce Gánovce č.6". Máme za to, že posudzovanie vplyvov je nevyhnutné aj pre objektívnosť celého procesu, z princípu opatrnosti a hlavne vzhľadom na charakter, rozsah a očakávané vplyvy navrhovaných zmien v územnom pláne obce Gánovce označených ako " Zmeny a doplnky územného plánu obce Gánovce č. 6 " a to v kontexte už schváleného územného plánu obce Gánovce so všetkými jeho schválenými zmenami a doplnkami so súbežným zhodnotením kumulatívnych, synergických a nepriamych vplyvov tak, aby bolo možné:

- a) včasne a účinne zabezpečiť maximálnu úroveň ochrany životného prostredia a prispieť k integrácii environmentálnych aspektov do prípravy a schvaľovania horeuvedeného strategického dokumentu so zreteľom na podporu trvalo udržateľného rozvoja obce;
- b) objektívne a odborne zistiť, opísať a vyhodnotiť priame a nepriame vplyvy navrhovaného strategického dokumentu na životné prostredie;
- c) objasniť a porovnať výhody ako aj nevýhody návrhu strategického dokumentu vrátane ich variantov a to aj v porovnaní s takzvaným nulovým variantom;
- d) určiť opatrenia, ktoré zmiernia existujúce znečisťovanie životného prostredia resp. zabránia poškodzovaniu životného prostredia a
- e) získať odborný podklad pre proces schválenia horeuvedeného strategického dokumentu.

IV.

Okresný úrad Poprad, odbor starostlivosti o životné prostredie, ako príslušný orgán by mal jednoznačne posudzovanie strategického dokumentu požadovať aj z dôvodu, že ani mapová ani textová časť strategického dokumentu "Zmeny a doplnky územného plánu obce Gánovce č. 6" neobsahuje základné informácie v dostatočnom rozsahu a ani predbežné objektívne posudenia vplyvov na životné prostredie. V časti 3. Sprievodnej správy ako jedinej textovej časti Zmien a doplnkov sú tieto nedostatky v častiach:

3.1 Základná urbanistická koncepcia navrhovaného riešenia

Strategický dokument Zmeny a doplnky č.6 ÚP Gánovce nezpracoval do riešenia záväzne regulatívy z nadradenej územnoplánovacej dokumentácie Prešovského samosprávneho kraja a územných plánov susediacich sídel. Neboli zapracované a neboli rešpektované nasledovné záväzne regulatívy územného rozvoja Prešovského samosprávneho kraja: 1.2.7, 1.2.8, 1.2.18, 1.3.1, 1.3.4, 2.2.1, 2.2.2, 2.2.3, 3.1.1, 4.1, 4.6, 4.8, 4.17, 4.21, 4.23, 4.25, 4.33.5, 5.1, 5.7, 6.1.5, 6.1.6, 6.1.7, 6.1.10, 6.2.1, 6.2.2, 6.2.4, 6.3.1, 6.3.3, 7.1, 7.2, 7.3, 8.2.4, 8.4, 8.5, 8.7, 9.3.4.2.1, 10.1.1, 10.2.4, 10.5.1, 10.5.16, 10.5.18 (tieto regulatívy sú citované v časti B/ Zmeny a doplnky textovej časti ÚPN-O).

3.2 Funkčné využitie plôch

Táto časť obsahuje a opisuje 14 lokalít, ktorých sa zmeny a doplnky územného plánu č. 6 týkajú, avšak neobsahuje rozmery lokalít v m² alebo v hektároch, teda nie je ani známy presný rozsah zmeny v priestore a nie je žiadne porovnanie s existujúcim urbanizovaným priestorom. Vôbec nie sú zhodnotené demografické trendy v regióne a dynamika obyvateľstva v obci.

3.3 Základné údaje o navrhovaných kapacitách

V tejto časti sa len konštatuje, že v rámci zmeny a doplnkov územného plánu č. 6 sa navrhuje možnosť výstavby cca. 180 rodinných domov a 3 bytové domy pre cca. 660 obyvateľov. Úplne chýba rozdelenie týchto kapacít do jednotlivých 14 funkčných plôch a teda nie je jasné, aké sú očakávané parametre v jednotlivých lokalitách. V rámci zmeny a doplnkov územného plánu č. 6 sa predpokladá prírastok cca 40 lôžok v ubytovacích zariadeniach, 50 lôžok v domove dôchodcov a 30 lôžok v rekreačných chatách. Pre celý tento rozsah nárastu bytovej a občianskej vybavenosti nie je uvedený rozsah statickej dopravy a potreba stojísk pre automobily. Pritom už dnes je známe, že na jednu bytovú jednotku v Gánovciach pripadajú 2 automobily. Preto nie je vylúčené, že v rámci zmeny a doplnkov územného plánu č. 6 môže kapacita stojísk prekročiť 500 stojísk. Dokument konštatuje, že sa zvýši plocha záhradkárskeho osád a športových plôch, ale ich vôbec nekvantifikuje.

3.4 Návrh dopravnej infraštruktúry

V rámci zmeny a doplnkov územného plánu č. 6 sa dopĺňa zámer výstavby cesty III. triedy spájajúcej Gánovce s cestou I/66 z Popradu do Kvetnice ako aj nové komunikácie v rámci obce. Tú uvádzame, že platný územný plán mesta Poprad a plánovaná rekonštrukcia železničnej trate Poprad – Gánovce na rýchlosť 130 km/h s umiestnením cesty v danom priestore nepočítajú. V dobe, kedy sa Slovensko8 republika zaviazala k uhlíkovej neutralite, máme za to, že návrh dopravnej infraštruktúry nie je v súlade s potrebami občanov obce.

3.6 Konceptia starostlivosti o životné prostredie

Táto časť je vypracovaná nedostatočne. Dokonca je konštatované tvrdenie, že navrhovanou výstavbou nebude dotknuté alebo negatívne ovplyvnené žiadne chránené územie prírody alebo biotop európskeho alebo národného významu. Toto tvrdenie nie je podložené argumentami a dôkazmi a je v príkrom rozpore so stanoviskom TANAP/351-001/2018 Správy TANAPu, ktoré prikladáme.

Podobe nedostatočne je vypracovaný návrh technickej infraštruktúry a jej vplyvov na životné prostredie. Spotreba vody je napr. dimenzovaná len na 1650 osôb, pričom Gánovce už dnes majú vyše 1400 obyvateľov s trvalým pobytom v obci. Splaškové vody z obce budú odvádzané na ČOV Hôrka a to bez poznania jej existujúcej kapacity. Už dnes je problém so splaškovou kanalizáciou a splašky často končia v Gánovskom potoku. Spomína sa vykurovanie ekologicky vhodnými palivami v teoretickej rovine, ale prakticky nie je spôsob vykurovania hodnotený vo vzťahu k znečisteniu ovzdušia, ekologickej stope a k celkovým emisiám skleníkových plynov.

3.7 Závazne regulatívy

Dokument Sprievodnej správy uvádza, že zavedie samostatný regulatív pre výstavbu na potenciálne zosuvnom území. Tento regulatív nebol vypracovaný a nie sú k dispozícii ani relevantné údaje a merania, aby mohol architekt alebo iná osoba tieto aspekty hodnotiť a aby mohlo byť vylúčené riziko ohrozenia života, zdravia a majetku tých, ktorí by dostali súhlas na výstavbu v území potenciálneho zosuvného pásma.

3.8 Vyhodnotenie záberu poľnohospodárskej a lesnej pôdy

Návrh zmeny a doplnkov územného plánu č. 6 zatiaľ záber nevyhodnotil a nekvantifikoval.

V.

Ako zdôvodnenie našej žiadosti uvádzame aj nasledovné argumenty, ktoré by mali byť brané do úvahy.

- 1) Viaceré navrhované lokality pre plochy bývania v rodinných domoch sú súčasťou územia, ktoré je vyhodnotených v textovej časti súčasne platného územného plánu obce Gánovce ako krajinársky najcennejšie v katastri obce, zasahuje do plôch osobitného záujmu ochrany prírody s výskytom cenných biotopov a druhov európskeho významu (lúčne porasty). Zmena funkčného využívania by v danom prípade viedla k vážnemu znehodnoteniu prírodného prostredia a teda zhoršeniu kvality životného prostredia v obci.

- 2) Vytvorenie nových rozsiahlych lokalít pre individuálnu výstavbu je v rozpore s cieľmi ÚP pri umiestňovaní investícií prioritne využívať zastavané územie obce tzv. hnedé plochy a rešpektovať prírodné a historické danosti. Už niekoľko rokov je v obci dostatok pozemkov na IBV, ktoré sú nezastavané a nie je preto účelne túto kapacitu umelo navyšovať a podporovať rozpínanosť obce a zvyšovanie tlaku na budúce nutné investície obce do infraštruktúry (komunikácie, verejne osvetlenie a pod.), s ktorými má obec problémy už na existujúcich lokalitách určených na bývanie (napr. ulica Lúčna, Slnečná a iné). Zmenou doterajšieho funkčného využívania lokality KC9 (zmena PPF na bývanie) je plánovaný rozsiahly záber poľnohospodárskej pôdy, ktorá podlieha ochrane podľa zákona č. 220/2004 Z.z. o ochrane a využívaní poľnohospodárskej pôdy v znení neskorších predpisov a pre jeho právoplatnosť v ÚP je nevyhnutný súhlas orgánu ochrany poľnohospodárskej pôdy. Preto možno očakávať, že k zmene funkčného využitia lokality KC9 Okresný úrad Poprad vydá nesúhlasné stanovisko, keďže daný záber v súčasnosti nie je ani nevyhnutný a ani odôvodnený podľa §12 citovaného zákona.
- 3) Zmena funkčného využívania lokality KC9 je kontra-produktívna a nelogická i z hľadiska strategického rozvoja obce. Obec má jedinečné prírodné a kultúrohistorické dedičstvo národného významu (minerálne pramene, tradíciu kúpeľníctva, nález mozgovne neandertálcu). V posledných rokoch dochádza k znovu oživeniu a zveľaďovaniu tohto dedičstva a v obci sa vytvárajú postupne vhodné podmienky pre cestovný ruch a prímestskú rekreáciu. Vzhľadom na hranice katastra obce a charakter územia je predmetná lokalita jediná logická pre ďalší možný rozvoj obce v tomto smere. Preto by sa malo o lokalite KC9 uvažovať ako o rezerve pre ďalší rozvoj bez určenia funkčného využitia. Sme toho názoru, že väčšina súčasných obyvateľov obce nepovažuje za správne a nevidí perspektívu len v jednom smere rozvoja obce - teda zväčšovať kapacitu obce ako miesta pre prenocovanie (bývanie) Popradčanov s vyššími príjmami.
- 4) Riešiteľ návrhu nebral do úvahy blízkosť predmetného územia k Národnej prírodnej pamiatke Hrádok a teda potenciál (vysokú pravdepodobnosť), že sa v danej lokalite môžu nachádzať veľmi cenné (unikátne) archeologické nálezy medzinárodného významu, ktorých identifikácia a ochrana by boli pri súčasnom prístupe štátu požadujúcim náročný výskum od drobných investorov vážne ohrozené až znemožnené. Je pravdepodobné, že s odstupom času sa tento kontra-produktívny prístup štátu (zákon) môže zmeniť alebo sa nájde väčší (strategický) investor, ktorý by archeologický výskum pred akoukoľvek výstavbou v danej lokalite odfinancoval a až výsledky by poukázali na optimálne využitie územia a teda IBV by nemala byť vopred uprednostnená.
- 5) Pri návrhu zmeny využívania lokality KC9 nie sú dostatočne vyhodnotené kapacita únosnosti a vplyvy na už žijúce obyvateľstvo v obci. Treba totiž tiež uvažovať aj s dôsledkami, že ak sa naplní kapacita všetkých lokalít v obci určených na bývanie (lokalita KC9 ju neúmerne zvyšuje), tak dôjde aj k zákonitému zvýšeniu automobilovej dopravy v obci s jej všetkými dôsledkami na životné prostredie, ktoré prinesie (napr. zvýšenie hluku, emisií, pravdepodobnosti dopravných nehôd a pod.), keďže väčšina pracovných možností a nevyhnutných služieb pre obyvateľstvo je mimo obce a je dostupná najlepšie automobilom. Zhoršenie pocítia hlavne obyvateľa ulíc Hlavná a Gánovská a tiež bude potreba (tlak) sfunkčniť ulicu Sadovú ako prejazdovú komunikáciu. Akékoľvek rozširovanie obce v rozsahu ako je navrhnuté v lokalite KC9 by malo byť možné, len keď sa zmení kapacita a bezpečnosť hlavnej prístupovej komunikácie do obce. Treba tiež vyhodnotiť aj iné vplyvy, ktoré rozširovanie IBV môže mať pre obyvateľov obce v budúcnosti.

Veríme, že Okresný úrad Poprad tejto žiadosti vyhovie a že má ako my záujem o čo najlepšie a objektívne posúdenie možných vplyvov pripravovaných zmien a doplnkov územného plánu obce Gánovce na životné prostredie, a to aj kumulatívnych a synergických vplyvov už dnes platného územného plánu so všetkými jeho schválenými zmenami a doplnkami, ktoré v minulosti neprešli procesom posudzovania vplyvov na životné prostredie podľa zákona o EIA.

S úctivým pozdravom

Svetlana Belova
Združenie pre ochranu prírody
Machaon International

Prílohy

Stanovisko s oz. TANAP/351_001/2018

Stanovisko s oz. TANAP/119/2014